ROLUL NOTARULUI ÎN PROCEDURA DE MEDIERE

Felicia CHIFA
CZU: 347.961.1 chifa.felicia@gmail.com

Medierea reprezintă modalitatea de soluționare alternativă a litigiilor pe cale amiabilă, în cadrul unui proces structurat, flexibil și confidențial, cu asistența unui sau a mai multor mediatori. Dezvoltarea și succesul medierii depinde și de implicarea altor profesii juridice. În acest context, vom analiza implicarea notarului în mediere prin prisma următoarelor aspecte:

I. Rolul notarului în promovarea și dezvoltarea instituției medierii. În activitatea notarială pot apărea diverse conflicte civile sau familiale, privind: determinarea cotelor părți, succesiunea, stabilirea locului de trai al copilului, stabilirea pensiei de întreținere etc. Notarul în exercitarea atribuțiilor sale, rezolvând dezacordurile dintre parți folosește în mod regulat tehnici de mediere, astfel soluționând conflictul și prevenind apariția litigiilor în viitor. În unele cazuri însă, conflictul necesită soluționarea în instanța de de judecată sau prin alte metode alternative. Soluționarea cauzei de către instanța de judecată în unele cazuri nu va satisface interesele părților, spre exemplu în litigiile familiale în care sunt implicate persoane care vor fi nevoite să interactioneze în viitor. Medierea ca procedură alternativă soluționării litigiilor în instanța de judecată și arbitraj are multiple avantaje, cum ar fi: soluționarea mai rapidă, mai ieftină, confidențială și într-un proces flexibil în care se vor lua în considerare nevoile părților, optându-se pentru o soluție WIN-WIN. Medierea pe cauze civile poate fi inițiată de către oricare dintre părţi, din proprie iniţiativă, precum şi la recomandarea autorităţilor publice sau a instanţelor judecătoreşti. Considerăm că și notarul ar putea propune părților să participe la o şedinţă de informare cu privire la soluționarea litigiilor prin mediere. Ședința de informare, conform legislației, este gratuită.

II. Notarul-mediator. Legea privind procedura notarială [1] stabileşte principiile procedurii notariale, competența notarului, procedura de întocmire a actelor notariale şi de îndeplinire a acțiunilor

mediere [4]. Trebuie să remarcăm că legile menționate prezintă mai multe contradicții care au ca și consecință reticența notarilor de a învesti tranzacția încheiată prin procedura de mediere cu formulă executorie, spre exemplu, cu referire la:

- *subiecții care pot solicita învestirea cu formulă executorie.* Legea medierii prevede că dacă tranzacția încheiată în cadrul unui proces de mediere, care a avut loc în afara procesului civil, nu este executată benevol, pentru a fi executată silit, aceasta poate fi învestită cu formulă executorie de către notar, *dacă* a fost încheiată între *persoane juridice*. Codul civil însă prevede că notarul va învesti cu formulă executorie tranzacția încheiată prin mediere, la cererea tuturor părților, fără a specifica că doar persoanele juridice ar putea solicita investirea cu formulă executare. Nu există nicio prevedere specială nici în Legea cu privire la procedura notarială sau în Modelul de încheiere de investire cu formulă executorie aprobată prin Ordinul ministrului [5] . Considerăm că putem aplica prevederile Codului civil, fiind mai noi, totodată, o asemenea abordare ar spori numărul de tranzacții învestite cu formulă executorie la notar, iar părțile ar putea obține posibilitatea executării silite mult mai rapid decât prin procedura de confirmare a tranzacției de către instanța de judecată;
- *procedura de învestire cu formulă executorie.* Legea cu privire la procedura notarială (art. 43), prevede că, pentru învestirea cu formulă executorie a actului neautentificat notarial, creditorul depune o cerere în care indică: datele de identificare a creditorului și a debitorului, temeiul solicitării învestirii cu formulă executorie, valoarea creanței, modului în care a fost notificat debitorul și declarația despre neexecutarea obligației de către debitor etc. Notarul, prin încheiere, dă curs procedurii de învestire cu formulă executorie și expediază debitorului o notificare despre pornirea procedurii de învestire cu formulă executorie. Din prevederea menționată, dar și din Modelul de încheiere de învestire rezultă că cererea este depusă de către creditor, fiind astfel în contradicție cu prevederile Codului civil, unde este indicat că contractul se învestește cu formulă executorie *la cererea ambelor părți* (art. 1930). Considerăm oportun de aplicat prevederile Codului civil, din considerentul indicat mai sus. O altă neclaritate ține de

momentul investirii cu formulă executorie, astfel Legea cu privire la mediere prevede că tranzacția este obligatorie pentru părți și se execută benevol în *termen de 20 de zile*, dacă părțile nu au stabilit altfel. Dacă tranzacția nu este executată benevol, pentru a fi executată silit, aceasta poate fi învestită cu formulă executorie de către notar. Din prevederea menționată ar rezultă că, pentru a investi cu formulă executorie, este necesar să expire termenul de 20 de zile de executare benevolă. Considerăm că o asemenea abordare nu este corectă, iar notarul poate primi cererea de învestire cu formulă executorie imediat după încheierea tranzacției.

În concluzie, considerăm ca implicarea activă a notarilor în procedura de mediere ar spori atât numărul medierilor, cât și calitatea procesului de mediere.

Referințe:

1. Legea privind procedura notarială nr. 246, din 15.11.2018. În: *Monitorul Oficial*, nr. 30-37 art. 89 din 01.02.2019.
2. Ordinul Ministerului Justiției cu privire la aprobarea modelului de încheiere de investire cu formulă executorie, nr. 126 din 18.05.2019. În: *Monitorul Oficial*, nr. 185-191, art.937 din 07.06.2019.
3. Codul civil al Republicii Moldova nr. 1007, din 06.06.2002. În: *Monitorul Oficial*, nr. 82-86, din 22.06.2002.
4. Legea cu privire la mediere, nr. 135, din 03.07.2015. În: *Monitorul Oficial*, nr. 224-225, art.445, din 21.08.2015.